

KAA INATAMONK WIITATISIIMITOWIN
MAAMIIN WACIKEWIN ONAAKONIKEWIN

TASO AKI ANOKIWI TIPAACIMOWIN

KAAKII OSHITOC
MANITOBA ANISHININI WIITATISIIMITOWIN MAA MIINWACIKEWIN MIINA KIIWETINONK
WIICIIWI TOWIN
Kaa takwekinsoc 2022

Akiiwi Kanocikewin

Nikanotaamin Manitoba ehatek Kici masina hotisowin Akiin miina okete akiimowaa Ani shinaapek, Anishininiwak, Dakota Oyate, Den esuline miina Nehethowuk Anishininiwak.

Nikanotaamin Manitoba ehatek otakiimo waank Misko Siipii Wiisaakotewininiwak.

Nikanotaamin kiiwetinonk Manitoba ekikisin kin akiin kaakii miina kiyaapic okete akiimo waa kici kiiwetinonk Anishininiwak.

Ninkitentaamin otacaak miina kaa inapatak kici masinahotisowin miina masinipiihotiso win miina ciishi pakitinitisonaaniwank ciwii tanokiimintwaa Anishininiwak, Kici kiiwetin onk Anishininiwak miina Wihsaakotewinini wak otacaakonk tepwe win, wiitaatisii maa miinwacikewin miina wiitano kiimitowin..

Kaa takwaak tipaacimowin: Kaa inamonk Wiitaatsiimitiwin Maamiinwacikewin piinci Manitoba

Kaa Inatamonk Wiitatsiimitowin Maamiinwa cikewin onaakonikewin onisitawinaan Mani toba eshi atek otakiimiwaank miina otashiike winiwaank anishini niwak. Onisitawinaan kaye Onaahkonikewin Manitoba Okimaa ekii minosahitisoc miina kiyaapi eshi minosahiti soc weshkac kaawinci wiiciiwaac anishinini wan miina kici masinahotisowinink kaashi wii ciwaac anish ininiwan. Manitoba okimaa awashime owaa pantaan Anishininiwan piinci Canada mishta hi ekii macitotawintwaa miina ekii kiciinaapi nanintwaa ahpin wemitikoshi kaakii tako shink. Onaahkonikewinink onci, ki nisitawinaa min wiitatsiwi maamiinwacike win onciima kan anishinini okitenimikowin miina anishini ni opiishicikewin, otishikiishwe win miina otinaatisowiniwaa, miina kaye wiitatsiwi maamiinwacikewin ciyaapatak kanocikaatek okimaakantaakewin.

Manitoba Anishinini Wiitaatsiimitowin Maamiin wacikewin miina Kiiwetinonk Wiiciiwitowin omin wentaan epakitinank ninkotwaahso Kaa Inata monk Wiitatsiimitowin Maamiinwacikewin Taso aki anokiiwi Tipaacimowin. Tipaacimo win otashintaan ihiweniwan kaakii anokaa tank Truth and Reconciliation Commission of Canada (TRC) 94 kanocikewinan, kaawii miin wahtowaac kaa kapeshiwinaatek ishkoniiwi kamikoon miina ci niikaanishkaac Canada owiitatsiwi maamiinwacikewin.

Howe tipaacimowin manki niishwayekici kaate ihiwe nonkom kaa anokaatek miina otaanaank kaakii anokaatekin. Nishtam aap ita tipaacimowin otash intaan otooshki anokaacikanan Manitoba okimaa nahsawiya hi April 1, 2020 miina March 31, 2021; ekwa kotak aapita otashintaan otaanaank kaakii tipaatotekin naanta kiyaapic kaa anokaatenik ishi cikeinan ekaa mashi April 1, 2020.

Manitoba okimaa otipaatotaan otishicikewi nan ihiweniwan kaakii manki niishwayekitoc 'Nakacikewinan' miina 'Wiitatsiwi Maamiin wacikewi nan,' kaakii pakitinank TRC okiishi tipaacimowin ink, *Honouring the Truth, Reconciliation for the Future: Summary of the Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada. Nihswayek kaakii tashinci kaatek 'Ko takiyan Wiitatsiwi Maamiinwa cikewin Ishicikewinan' kikinikaatewan miina akinepiihikaa tewan Ishicikewinan awashime kaa wiicitoc Wiitatsiwi Maamiinwacikewin akwaciyahii* TRC okanocikewinink. Ikwa tash kaakii kici ishisekin 2020/2021, pikishipiihi kaatewan ishicikewinan onci COVID-19 kaye kiiwinci kikipiihikaatewan.

Kaa tashincikaatek Nakacikewinan ishiihi kaate Manitoba okimaa kaakii kanotank kaa shi kici pahk aanisenic Anishinini miina Wemi tikoshiwan ohoma Manitoba pimaatsiwinink, okimaaowinink mii na ontaacihowicikewinink miina kici aapacitaakan ink. Ninkii piwiitano kiimaamin mishiin pahkaan anokiiamaakewi nak mii na onacikewinink ci kanotek panise win ihimaa apinonciishishikaank, ishkoniiwinink, mino ayaawinink, mino tootaakewinink, ishi kiish wewinink miina inaatsiwinink.

Ihimaawiitatisiwi Maamiinwacikewinink onci kaa cicipihikaate nintanokiiwininaan ci onah tek miina ci pimishkaamakahk mino wiiciiwi towinan Anishi niniikaank miina Wemitikoshii kaank, miina ci oshi cikaatek peshikwan totaa kewin miina kikakimiwewin pimaatisowinink. Manitoba okimaa, ewiitano kiimaac mishiin onacikewinan, okii maatanokaataan Wiita tisiwi Maamiinwacikewinan ihimaa mishiin tashincikewinan kaa masinahikaatekin TRC okanocikewinink.

Ishkwaayaac kaa tashincikaatek tipaacimowin niikaan inaapiimakan, miina aani Manitoba okimaa kiyapi keyishi pimanokaatank aasha kaakii maacitoc wiitatisiimitowin maamiinwacikewin otakiimiwaank. Ni tokimaawininaan paki tinitiso ewii nakishkawaac anishiniwan mii na awiyan ci tahkwahiketank anokiiwinini mii na aani keniishi anokaatek wiitaa tisiwi maa miinwacikewin nintakiiminaan.

Otaanaank ishickewin

Ihima June 2, 2015, ahaa Truth and Reconciliation Commission of Canada (TRC) okii pakiti naan otopaacimowin, *Honouring the Truth, Reconciling for the Future: Summary of the Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada*, ekikisininik 94 kanoci kewinan emiinaac Okimaan, ayamihewikami kon, onahcikewinak miina kahkina Canadians. TRC okii pakitinaan okiishaacimowin December 15, 2015.

Ihima March 2016, Manitoba Okimaa okii shaa ponaan Kaa inamonk Wiitaatiimitowin Maamiinwacikewin Onaakonikewin, kahkina ewiicikaapawiitaakoc piinci Manitoba Okimaawikamikonk. Onaakonikewin otona toon okimaa pakitinitisowin ci pimiimakani nik Wiitatiimitowin Maamiinwacikewin, eta kwahiketamaakoc TRC Okanocikewinan mii na tepwewinan kaa inatek Minsiwe Akink Okimaak Kanocikewin Omashkawisiwiniwaa Anishiniwak (UNDRIP).

Kaashi nisitotamaank Wiitatiimitowin Maamiin wacikewin kaa icikaatek anokiiwin ci onacikatek miina pimiwicikaatek kitenimito win ci ayaak nasaw Anishiniikaank miina Wemitikoshiikaank; ci onacikaatek tepakeni mitowin, ci kanocikaate kin kete nahkomito winan, ci kanocikaatek kiike win, miina ci oshi cikaatek peshikwan totaakewin miina kikaki miwewin pimaatisowinink. Kaa piminisha hank nintokimaaminaan kaa anokaatank Wii tatiimitowinini ohoweniwan kici tepwewi nan kitenimiwewin, nakishkaakewin, nihsito taakewin miina totamowinan kaa ani akinepii hikaatekin:

Kitencikewin: Wiitatiimitowin Maamiinwa cikewin oncikaapawiimakan okitenimikowini waa kaashi paapahkaanayekisiwaac Anishini niwak miina Anishiniwak. Kitencikewin oncii makan kaa kikeniminc miina kaa kanocikaate nik otaanaank otshisewiniwaa miina kaashi minwencikaatenik otishikiishwewiniwaa, inaa tisiwiniwaa, ototamowiniwaa miina onakoniwe ishickewiniwaa.

Nakishkaakewin: Wiitatiimitowin Maamiin wacikewin onciimakan nakishkawintwa kaa shi paapahkaanayekisiwaac Anishini niwak miina Anishiniwak.

Nisitotaatowin: Wiitatiimitowin Maamiin wacike win otoonci wiichikon awashime kaa kakwe nisi tocikaatek otaanaank kaakii piyishi sek miina non kom kaashi wiiciwitowaac Anishiniwak miina Wemitikoshiwak, miina opa kosenimowiniwaa mii na kaa kakwe tepinami waac kaashi paapahkaanayekisiwaac Anishini niwak miina Anishiniwak.

Totamowin: Wiitatiimitowin Maamiinwaci kewin onci wiicikaate ke naakwak miina onacikewin totamowin kewinci minosek non kom miina niikaan keni wiitanokiimitiwaac Anishini miina Wemitikoshi.

Manitoba kaa ishi wiicitoc Wiitatisiimitowin Maa miinwacikewin maayaam owii kanotaan weshkac kaa winci macipicikemakahk kaa kapeshiwinaatek Ishkoniiwikamik miina ci maamiinonank wiiciiwito winan Anishinini kaank miina Wemitikoshiikaank ohomaa Man itoba. Otanokiiwin TRC miina osonki tehewin iwaa oshaapwiik kaakii pakitinamiwaac oti paacimowiniwaa ahpin ihimaa kaawinci kwe kisek. Aasha weshkac Wiitatisiimitowin Maa miinwacikewin kaawinci anokaatek Manito ba, nintanokii wininaan owiicihikon maawac kaa minosek totam owin miina wiitanokiimito winan kaani oshicikaate kin nomake kaani wiitanokiimintwaa Anishininiwak, Kici Kiiwe tinonk Anishininiwak, miina Wiisaa kotewini niwak otapiwiniwaa, miina wiitanokiimin twaa Anishininiwi onacikewinak miina oki maak.

Kaa Inatamonk Wiitatisiimitowin Maamiinwa cikewin onaakonikewin otonatoon ke shaap waatenaakwaninik ke onci naanaakacitoc mii na kanawaapantank eshisenik Manitoba oki maa ci piniwitoc Wiitatisiimitowin Maamiin wacikewin, kaye kaa ishi nakishkawaac Anish ininiwan kaa ishi paahpakaanayekisinic miina Anishininiwan Wiitatisiimitowin Maamiinwa cikewinink. Kaakii inasikoc Onaakonikewinini, Manitoba Indigenous Reconciliation and Northern Relations omasinahaan taso aki tipa cimowinini aan eshicikenic okimaan Wiitatisii mitowin Maamiinwacikewinink. Ohowe tipaa cimowinink, maamaw papaamisiikancikewin naakwan mishiinwayek wiitanokiimitowinan ihimaa Manitoba okimaa, Anishininiwi apiwi nan miina onacikewinak, miina pahkaan awi ya miina ekaa kaa shoonyaakewaac owiicihi wek kaa wiitanokiimitowaac ci kikencikaate nik Wiitatisiimitowin Maamiinwacikewin piin ci Manitoba. TRC tash kaa ikitoc, onacikaatek maamaw papaamisiikancikewin antawentaa kwankiishpin Wiitatisiimitowin Maamiinwaci kewin ci kwekinank otaanaank mamaaniwin, ci kiikenaaniwank, miina ci ani takoshinaani wank Wiitatisiimitowin Maamiinwacikewin ink.

Kaacicipiihikan Ishi kiishwewin

Ohowe tipaacimowin onci, 'kaa ishi paahpah kaan aaticis Anishinini' miina 'Anishininiwak' kaa inin twaa kakina Anishininiwak miina ani shininiwak Miskwaatesiiwiyahkiink miina oti nawemaakani waan, kaye kikakimaawak: Ani shininiwak, Wiisaa kotewiniwak, Kici Kiiweti nonk Anishininiwak mii na ahaweniwak kaa anishininiwaatisiwaac ekaa ihimaa niswaye kisiwinink kaashi kikakimi tiwaac. Ikitowin 'Anishinini' otonci miishkwa cishkaan 'Anish inini' nonkomiike, shaakoc weshkac wiicihi wewinan otaapacito naawaa 'Anishinini' non komiike otoshinikaacikewiniwaank. Kaa inin twaa 'kaa shi paah pahkaanayekisiwaac Anish ininiwak' miina 'Anishininiwak' kahkina kaa inintwaa anishi nini wak, shaakoc ni nisitawin awaamin miina ninkanotaamin otaanaank opahkaanaatisowiniwaa, otishikiishwewini waa, otinaati siiwicikewiniwaa miina otacaak waatisowiniwaa Anishininiwak.

Ihkitowin, Anishinini kiyaapic aapatan onaahkoni kewinink, ekanonintwaa awiyak kaa omashkawisii winewaac kici ahkiiwimasinahikanink, 1982. Cana da okici ahkiiwimasinahikan onisitawinaawaan niswayek anishininiwan: Anishininiwak (kaa ishi nikaanintwaa Anishininiwak), Wiisaakote winini wak miina Kici Kiiwetinonk Anishinini wak. Waha weniwak niswayekisi wak awiyak otaanaank epi paahpahkaanaa tisiwaac, eyi shi kiishwewaac, eyi naatisiwaac miina otep wetamowiniwaa.

Anishinini(wak): Kaa opepanomiwaac miina ekaa kaa opepanomiwaac Anishininiwak ohomaa Cana da ishi paahpahkaan nihsitawe nimaawak otinaati siwiniwaank, otishikiishwe winiwaac ekaa Wiisaako tewiniwak naanta Kici Kiiwetinonk Anishininiwak. Taapishkoc, Anishininiwikiish wewinan kaa onciimakah kin Manitoba kaye omushkiiko, Ojibwe, Dakota, OjiCree miina Dene. Anishinini kaa ishini kaaninc monshak kii piyaapacickaate 1970's miishkwac ekaa Anishinini ci aapatahk mish iin awiyak emaci tamiwaac ekaa weti ekii pi winciinic, miin ewi ncitaakwak macencikewin ink miina okimaa kantaakewin onaahkonike winan ihimaa onci Anishininiwi Onaahkonike winink.

Wiisaakotewiniwak: Kaa inapatak nekeya hiink 35 mashkawisiwinan, ikitowin Wiisaah kotewinini kaa inentwaa pahkaan awiyak, ka ye kaa ishi Anish ininiwic miina Wemitikoshii wic, okii onatoonaa waa otishi cikewiniwaa, miina enisitawentaakosi waac epahkaani ayaawaac apiici Anishinini kank miina Wemi tikoshiikaank kaa piwincii waac. Mii ke ishi kikencikaatek ikitowin Aapita Okosisaan kaa inintwaa kahkina awiyak Anishininiikaank mii na Wemitikoshiikaank kaa oncishkwewaac, ekwa wiin Wiisaakotewinini kaa inintwaa Anishininiwak kaa Paakwaayishiiwimisk we waac naanta Kici Kii wetinonk Anishininiwak kaa paakwaayishiiwi misk wewaac. Aapita Okosisaan apiwin kaa icikaatek peshikwe waan Aapita Okosisaanak kaa naakwani nik epakaanaatisiwaac, peshikwayek ehishi kape shiwaac miina peshikwan ehinaatisiwaac.

Kici Kiiwetinonk Anishininiwak: Anishinini wak kiiwetinonk Canada, kaa onciwaac Nunavut, Northwest Territories, Northern Quebec miina Northern Labrador. Inuit kaa ikitonaaniwank kaa icikaatek 'Anishininiwak' miina ikitowin Inuk kaa ininc kaa peshikoc awiya. Inuktitut icikaateni otishikiishwewini waa.